

DANA NICHÎTELEA

LA RĂSĂRIT E CEAȚĂ

CAPITOLUL 4

Plimbările în parc, ieșirile în natură erau scoase din discuție. Ai ei nu aveau astfel de preocupări. Televizorul era un factor distractiv, dar erau clar delimitate intervalele orare de vizionare. Ema nu se amesteca cu ai ei, decât extrem de rar. La momentul începerii genericului de la Dallas, Ema părăsea incinta doar cât să revină pe furiș, câteva minute mai târziu, până în dreptul canapelei de unde încerca să ochiască grăbit câteva replici. Nu le savura și nici nu ar fi știut neapărat la ce se referă, dar totul rula în jurul adrenalinei. Avea puține modalități la îndemână de a fenta sistemul rigid și nu avea de gând să rateze vreuna dintre ele.

Taică-su ajungea târziu de la serviciu și ultimul lucru pe care îl dorea atunci când intra în casă, era să aplaneze aceleași conflicte de doi bani, cu care se confrunta zilnic. Avea ritualul lui la sosire și se vedea clar că încerca din răspuțeri să nu se enerveze. La fel de clar puteai să îți dai seama că dacă ar fi avut o variantă mai bună, nu ar mai fi revenit deloc acasă.

Adina lucrase o perioadă lungă de timp la biblioteca din oraș. Cu toate astea, nu ar fi pus mâna să citească o carte cap-coadă decât dacă ar fi fost printre ultimele activități de pe pământ. Le răsfoia în scrâmbă, pe diagonală și le folosea adesea pe post de farfurie de cafea, opritor de ușă și uneori încerca să arunce la țintă în capul Emei, când îi era prea silă să se ridice de pe canapea să o îmbrâncească.

Emei îi era dificil să înțeleagă cum putea maică-sa să stea toată ziua înconjurată de sute de cărți și să nu o tenteze nici una. Pe nici un subiect, cu nici o tematică. O ură mocnită forfotea în ea atunci când aduna de pe podea cărți cu pagini îndoite sau coperte desprinse. Îi era milă de ele, de toate poveștile nescrise care aveau de suferit înainte de a-și evoca propria dramă. Abia așteptase să își poată face abonament la bibliotecă și mergea acolo mai ales în zilele în care Adina nu era la serviciu. În rest, împrumuta febril toate cărțile pe care reușea să pună mâna. La oricine s-ar fi dus în vizită, făcea în așa fel încât să plece cu cinci-zece cărți la pachet

pe care de cele mai multe ori le returna într-o săptămână, maxim două. Era singura ei plăcere nevinovată, cea în care putea să își schimbe viața doar activând o nouă poveste.

Andrei lucra ca magazioner la o firmă care vindea piese de mașini și mașini la mâna a doua. Câteodată mai dădea o mână de ajutor și la contabilitatea lunară. Avea o minte ascuțită când era vorba de calcule, un scris caligrafic și o manieră organizată de a face lucrurile. Fusesse câțiva ani bun profesor de chimie la gimnaziu. Îi plăcuse senzația de putere pe care o avea asupra micuților învățăcei, dar în momentul în care postul fusese solicitat de cineva cu pile la partid, Andrei rămăsese pe dinafară. Ar fi putut plusa și cu ceva diplome la purtător, să încerce să se angajeze la o altă școală. Dar nu deținea atestările necesare și nici nu era capabil să le obțină legal. Așa că preferase să se reorienteze profesional. Munca pe care o depunea în prezent nu reprezenta ceva extrem de solicitant, dar avea un stil de a-și însuși rolul de extenuat de îndată ce se apropia de ușa apartamentului cu două camere mici, situat aproape de centru.

Ema trăise mereu cu senzația că taică-su ar fi avut potențial suficient de mare încât să își traseze un stil de viață mai bun, dar pe de o parte era delăsător, iar pe cealaltă parte, căsnicia care nu îi pria îi cam tăia din avânt. Era destul de dificil să înțelegi de ce acești doi oameni care nu aveau nimic în comun continuau să conviețuiască împreună, agățându-se de ideea de familie, deși era dureros de clar că habar n-aveau ce înseamnă.

Discrepanțele evidente dintre ei și modul conflictual prin care ajungeau să comunice de fiecare dată când petreceau mai mult de jumătate de oră împreună, era tocmai motivul pentru care, încet-încet, cei din jurul lor începuseră să îi evite. Reușeau, indiferent de evenimentul la care luau parte, să abată atenția asupra lor și a căsniciei lor disfuncționale, supunând ceilalți participanți la rolul de mediatori involuntari care încercau din greu și gratis, să salveze spiritul petrecerii.

Rolul de supapă o prindea pe Ema cel mai bine. Undeva, tensiunile acumulate între cei doi trebuiau să își găsească o modalitate de a ieși la suprafață și era cea mai la îndemână alegere să abați

asupra Emei toate nefericirile și frustrările zilnice. Era cea căreia i se puteau arunca oricând în față acuze legate de alegerea lor personală de a menține activă căsnicia. Era motivul evident pentru care cei doi își rataseră o posibilă viață fericită și împlinită. Măcar aveau ceva în comun, alegerea neinspirată de a rămâne împreună.

Era dificil să trăiești mai mereu sub presiunea de a face lucrurile cât mai bine. Era necesar să evite orice fel de motiv suplimentar care ar fi putut duce la agravarea nefericirii celor doi, relație ce își găsea echilibrul în alianțele create împotriva Emei. Cel mai simplu era să încerce să nu deranjeze, să nu vorbească neîntrebata, să nu ceară lucruri, să nu aibă o părere despre ceva, sau dacă avea, să o țină pentru sine.

Andrei era o fire impulsivă, Adina era agasantă. Combinație letală. Amândoi în aceeași încăpere, parcă ședea pe un butoi cu pulbere. Indiferent cât încerca el să amâne momentul exploziv, schimbând adesea, fără succes, subiectul discuției, maică-să avea un stil fantastic de a reveni la bucla anterioară. Asocierile pe care le făcea și frânturile de conversație de care se agăța pentru a reveni tot la ceea ce considera ea că merită dezbătut, era talentul ei principal. Când conflictul intra în pauza publicitară, în ciuda tentativelor repetate de a se victimiza reciproc, nu rămânea nimic bătut în cuie. Era lăsat spre dezbateră pentru ocazia următoare, ocazie care nu întârzia să apară...

Ema se plasa între evitare și critică. Când evitarea atingea cote maxime, intervenea insuflarea senzației de abandon, iar când critica își făcea loc mai acerb, abandonul ceda locul abuzului emoțional și verbal. Orice formă de împotrivire venită din partea Emei în ceea ce privește limitele spre care era împinsă, era de obicei ucisă în fașă cu forța fizică ce se impunea în vederea restabilirii ordinii și disciplinei.

Motivele de hărțuială fizică puteau deriva din orice. O notă de 9 la școală, 5 minute întârziere de la joacă, o temă greșită și rescrisă de două ori. În oricare dintre aceste momente Ema risca să se trezească cu o palmă bruscă peste ceafă. De obicei așa începea totul, cu o palmă care preceda chiar și înjurăturile de rigoare. Era din senin și numai un cunoscător ca Ema putea intui cât de cât

faptul că se apropia momentul. De multe ori agitația începea de la teme. Era un tremur anume în vocea lui Andrei în timp ce își ținea discursul legat de faptul că exercițiul este greșit. Șansele de a se întâmpla acest lucru erau proporționale cu numărul explicațiilor. Întotdeauna la cea de-a doua explicație, Andrei se forța voit să pară mai calm decât la prima. Dar era doar o amăgire, căci cea de-a treia venea în galop din urmă și recupera timpul pierdut. Era dificil să te concentrezi la discursul lui când știai că urmează să îți iei bătaie. Era un cerc vicios. Taică-su se enerva pentru că nu se făcea înțeles, iar Ema nu putea să urmeze firul logic al explicațiilor pentru că știa că urmează să fie lovită.

Un alt motiv de stres pe lângă culegerile de matematică și dicționarele de neologisme, arhaisme, sau cele frazeologice bi-linguale, erau nesfârșitele olimpiade la care era împinsă de la spate să concureze. Nu conta că era vorba de matematică, chimie, română sau chiar religie, deși nimeni din casă nu excela la capitoul credință și supunere, toate trebuiau bifate. Erau perioade din an când fiecare sâmbătă era blocată cu o astfel de activitate. Atunci i se dădea voie să se deplaseze prin oraș, neînsoțită de către un adult. Traseul era clar stabilit de dinainte și intervalul orar era bine delimitat. Nu existau abateri de la regulă.

Întârziase o dată, într-o iarnă. Liceul care găzduia olimpiada de franceză era aproape de centru. Ninsese și întregul oraș era îngropat în nămeți. Ziua era însorită și lipsită de vânt. Toată lumea ieșise la plimbare, mai ales că în fața Palatului Culturii se pregătea montarea instalațiilor de Crăciun. Decizia șovăielnică de a da o tură rapidă pentru a evalua situația dăduse greș. Celelalte fete nu se grăbeau. Doar pentru Ema acea plimbare banală se transformase într-un motiv de stres care o făcea să-și verifice constant ceasul de la încheietura mâinii, fără de care nu pleca niciodată de acasă.

La un moment dat, într-o frenetică manifestare, declarase că trebuie să fugă. Calculase că dacă ar alerga până acasă, ar salva din timpul irosit.

– Mai stai puțin. Mergem împreună. Testează ăștia acuma instalația, să vadă dacă merg toate beculețele, îi zise o colegă care privea cu detașare și entuziasm demersurile întreprinse de echipa tehnică.

– Ema simți nevoia să mintă, ca de obicei.

– Știu, dar mă așteaptă ai mei acasă. Mama mai ales. Tre' să mergem împreună să cumpărăm niște cadouri și apoi așteptăm musafiri. Muuulți... O să fie o seară mișto tare. Prieteni de ai mei, de vârsta noastră, prăjituri și muzică. Cred că iar ne prinde dimineața, ca data trecută. Oricum trec mâine seară cu ai mei să vedem luminițele, acu' nu are sens să mai stau.

Dar adevărul era că Ema nu ieșea niciodată cu ai ei, nicăieri. Și nu aveau vreodată musafiri. Și nici nu mergeau în vizite. Și nici nimic. Dar nu era ceva tocmai de laudă și nici nu era pregătită să suporte bârfe pe seama ei. Copiii sunt cu atât mai răi cu cât știi că suferi mai tare.

O singură dată, într-o vară, fuseseră invitați de către un cuplu de vecini, nou mutați pe scara blocului, să mergă la pădure, la grătar. Adina inventase niște scuze foarte categorice, care lăsau să se înțeleagă că dacă nu s-ar fi ivit ceva extrem de important în programul lor din ziua respectivă, ar fi existat șanse să accepte invitația. Dar așa, nu, din păcate. Poate data următoare. Tânăra vecină, incapabilă să surprindă dedesubturile refuzului, continua să insiste ca măcar Ema să îi însoțească. Se putea juca cu fetița lor, care era doar cu un an mai mică. Adina se pregătea să dubleze refuzul, invocând o nouă scuză, dar Ema o contrase.

– Nu m-aș supăra dacă n-aș mai putea veni cu voi în vizită. Știi tu... Aș putea merge data viitoare. Și poate ar fi mai distractiv și pentru voi, dacă ați fi numai adulți. Mă lași, te rog? Te rog! Promit să nu fac probleme.

Prinsă între ciocan și nicovală și de teama de a nu fi desconspirată, Adina consimțise ca Ema să îi însoțească, dar privirea pe care fetița o surprinse înainte de a pleca o făcuse să îi înghețe sângele în vene. Știa că ajunsă înapoi acasă va plăti cu vârf și îndesat.

Ai ei erau printre pușinii părinți din cartier care aveau prostul obicei de a răcni pe geam după ea, să o cheme în casă. Mai existau și excepții, dar nu cu atâta zvăc și ostentație. Majoritatea celorlalți adulți coborau, își desfășurau diverse activități în parcare, unde câțiva dintre ei asistau la reparația vreunui trabant sau model de Dacie nou apărut, duceau gunoiul sau pur și simplu ieșeau la un pahar de vorbă cu vecinii. La plecare își adunau și copiii de pe drumuri.

Ai ei nu. Nu se amestecau cu nimeni, încercau să țină la distanță bârfe închipuite și invidii inexistente. Trăiau cu senzația că ceilalți le analizează mișcările și că au ca scop denigrarea unei familii perfecte. Sau aproape perfecte. Doar Ema făcea notă discordantă cu această perfecțiune. Mică, slabă, palidă, cu note chinute de 10 pe linie, dar de care nu reușea niciodată să se bucure. Calificativele reprezentau doar sarcini de bifat pentru care nu era oricum feliicitată. Era absolut normal să depună efort și să fie printre cei mai buni. De asta investiseră în ea. Ce anume investiseră, nu era prea clar...

La joacă, avea perioade scurte de timp în care îi era permis să se amestece cu ceilalți copii din cartier. Erau o mulțime de copii prin împrejurimi, găseai de toate mărimile. Nu era familie care să nu aibă măcar un copil. Cam doi era media. La vârste relativ apropiate unul de celălalt. Se strângeau după-amiaza și formau o întreagă șleahță gălăgioasă dar veselă. Emei îi era permis să se joace cu porția. Risca să se deprindă cu obiceiuri proaste. Că apartenența la grupuri mari împinge distracția la nivel de golăneală. Într-un fel sau altul, micuța Ema cu siguranță risca să devină subiect de rușine și de bârfă în cartier. Era datoria lor să o protejeze, deoarece era clar că nu este capabilă să discearnă între ce era bine și ce era mai puțin indicat.

Nu avea voie să iasă afară decât vinerea și sâmbăta după-amiază și în cazuri excepționale duminica, maxim o oră. Duminica era considerată zi de verificare a temelor, baie generală, pregătirea pentru noua săptămână. Și bineînțeles, ziua de petrecut timp cu familia. Nu erau permise abateri de la această regulă de doi lei, nici măcar în vacanțe. De obicei, pe perioada vacanțelor era în-